
Chamtkarachintamani by Bhattanarayana

यमत्कारचिन्तामणिः भक्तनारायणशुद्धः

Document Information

Text title : chamatkArachintamaNI

File name : chamatkarachintamani.itx

Category : jyotisha, sociology_astrology

Location : doc_z_misc_sociology_astrology

Author : bhattanArAyaNa

Transliterated by : Radu Canahai clradu at yahoo.com

Proofread by : Radu Canahai clradu at yahoo.com

Latest update : July 30, 2005, July 5, 2021

Send corrections to : sanskrit at cheerful dot c om

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

April 5, 2025

sanskritdocuments.org

यमत्कारचिन्तामणिः भक्तनारायणकृतः

ॐ सर्वविघ्नहर्त्रे श्रीगणेशाय नमः ।

श्रीसूर्यादिनवग्रहेभ्योनमः ।

अथ मालवियद्यज्ञधर्मेश्वरकृत अन्वयार्थप्रबोधप्रदीपटीकासहित

श्रीनारायणभक्त-कृत यमत्कार-चिन्तामणिः

श्रीदुर्गाशरणारण्या मणिप्रभाटीका-टिप्पणी सम्पादकीया

अथ ग्रन्थकर्तुः भक्तनारायणस्य माण्डलायरणम् -

लसत् पीतपट्टाभ्यंरं कृष्णयन्त्रं मुदाराधयाऽलिङ्गतं विद्युतेव ।

धनं सम्प्राणभ्यात्र नारायणारण्यः यमत्कारचिन्तामणिं सम्प्रवक्ष्ये ॥ १ ॥

क्वणत् किङ्किणीजाल कोलाडलाढ्यं लसत् पीतवासोवसानं यलन्तम् ।

यशोदाण्णारे योगिनामप्यगम्यं भजेऽहं मुकुन्दं धनश्यामवर्णम् ॥ २ ॥

यतुर्लक्ष्मिज्योतिर्मंडाभ्योधिमुख्यैः प्रमथ्यैव विद्मद्भजनानन्दतेतोः ।

परं युक्तिरभ्यं सुसंक्षिप्तशब्दं भुजणप्रयातैः प्रबन्धं करोमि ॥ ३ ॥

न येत् भेयराः स्थापिताः किं भयङ्के न येत् स्पष्टगाः स्थापिताः किं ग्रहेन्द्रैः ।

अभावोद्विता स्पष्टाकोऽत्रतेतुः कुवैरेवपूर्वं भ्रुवे तानि तस्मात् ॥ ४ ॥

अथ सूर्यकुलम् -

तनुस्थो रविः तुण्णयष्टिं विधत्ते मनः सन्तपेत् दारदायादवर्गात् ।

वपुः पीड्यते वातपित्तेन नित्यं स वै प्रयटन् द्रासवृद्धिं प्रयाति ॥ १ ॥

धनभाव -

धने यस्य भानुः स भाग्याधिकः स्यात् यतुष्पात् सुभं सद्य्ये स्वं य याति ।

कुटुम्बे कलिः जायथा जायतेऽपि क्रिया निष्कृला याति लाभस्य तेतोः ॥ २ ॥

तृतीय भाव कुल -

तृतीये यदोऽहर्मिर्णिर्भकाले प्रतापाधिकं विक्रमं याऽ । तनोति ।

तदा सोदरैस्ताप्यते तीर्थयात्री सद्योऽरिक्लयः साङ्गरे शं नरेशात् ॥ ३ ॥

यतुर्थभावकृल -

तुशेये दिनेशेऽतिशोभाधिकारी जन्ः संल्लभेत् विग्रहे बन्धुतोऽपि ।
प्रवासी विपक्षाडवे मानभङ्गं कदाचिन्न शान्तं भवेत् तस्य येतः ॥ ४ ॥

पञ्चमभाव -

सुतस्थानगे पूर्वजन्मापत्यतापी कुशाग्रामतिः भास्करे मन्त्रविधा ।
रतिः वञ्चने सञ्चकोऽपि प्रमादी मृतः कोऽरोगादिजा भावनीया ॥ ५ ॥

षष्टःअभाव -

रिपुध्वंसकुटुम्भास्करो यस्य षष्ठे तनोति व्ययं राजतो मित्रतोऽपि ।
कुले मातुरापद् यतुष्पादतोवा प्रयागे निषादैः विषादं करोति ॥ ६ ॥

सप्तमभाव -

धुनाथो यदा धुनजातो नरस्य प्रियातापनं पिऽपीडा य चिन्ता ।
भवेत् तुच्छलब्धिः क्येविक्येऽपि प्रतिस्पर्धया नैति निद्राङ्कुदायित् ॥ ७ ॥

अष्टमभाव -

क्रिया लम्पटं त्वष्टमे कष्टभाजं विदेशीयदारान् भजेद् वाप्यवस्तु ।
वसुक्षीणता दस्यु तो वा विलम्बाद् विपद् गुह्यतां भानुरुगां विधत्ते ॥ ८ ॥

नवमभाव -

दिवानायके दृष्टा कोषायाते न याप्रोति चिन्ता विरामोऽस्य येतः ।
तपश्चर्ययाऽनिच्छयाऽपि प्रयाति क्रियातुण्णतां तप्यते सोदरेण ॥ ९ ॥

दशमभाव -

प्रयार्तोऽशुभान् यस्य मेघूरणोऽस्य भ्रमः सिधियो राजतुल्यो नरस्य ।
जन्त्यास्तथा यातनामातनोतिकलमः सङ्कमेत् बल्लभैः विप्रयोगः ॥ १० ॥

ऐकादशभाव -

स्वौ संल्लभेत् स्वं य लाभोपयाते नृपद्वारतो राजमुद्राधिकारात् ।
प्रतापानले शत्रवः सम्पतन्ति श्रियोऽनेकधा दुःभमङ्गोद्भवानाम् ॥ ११ ॥

द्वादशभाव -

रविर्द्वादशे नेत्रदोषं करोति विपक्षाडवे जायतेऽसौ जयश्रीः ।
स्थितिवर्धयथा लीयते देहदुःखं पितृव्यापदो हानिरध्वप्रदेशे ॥ १२ ॥

अथ यन्द्रकल

प्रथमस्थान का यन्द्र

विधुर्गोकुलीराजगः सन् वपुस्थो घनाध्यक्षलावाण्यमानन्टपूर्णम् ।

विधते घनं क्षीणदेहं दरिद्रं जडं श्रोत्रहीनं शेषलये ॥ १ ॥

द्वितीयभाव का यन्द्र -

छिमांशौ वसुस्थानगे धान्यलाभः शरीरेऽतिसौम्यं विलासोऽगनानाम् ।

कुटुम्बे रतिः जायते तस्य तुच्छं वशं दर्शने याति देवाणनाऽपि ॥ २ ॥

तृतीयभाव का यन्द्र -

विधौ विक्रमे विक्रमेर्षीति वित्तं तपस्वी भवेद्भामिनी रञ्जितोऽपि ।

किंयत् चिन्तयेत् साहजं तस्यशर्म प्रतापोऽज्ज्वलो धर्मिणो वैजयन्त्या ॥ ३ ॥

अथ यतुर्थ यन्द्र कल -

यदा भन्धुगो वा-धवैरत्रिजन्मा नृपद्धारि सर्वाधिकारी सदैव ।

वयस्यादिमे तादृशं नैव सौम्यं सुतस्त्रीगणात् तोप मायाति सम्यक् ॥ ४ ॥

अथ पञ्चम यन्द्र कल -

यदा पञ्चमे यस्य नक्षत्रनाथो ददातीह सन्तानसन्तोषमेव ।

मतिनिर्मलां रत्नलाभं य भूमिं कुसीटेन नानामयो व्यावसायात् ॥ ५ ॥

अथ छठे भाव में यन्द्र का कल -

रिपौ राजते विग्रहेणाऽपि राजा जितास्तेऽपि भूयो विधौ सम्भवन्ति ।

तदत्रेऽरयोनिष्पन्ना भूयसोऽपि प्रतापोऽज्ज्वलो मातृशीलो नतद्रत् ॥ ६ ॥

अथ सप्तम यन्द्र कल -

दृष्टेऽदाशं सप्तमे शीतरश्मिः धनित्वं भवेद्द्वयवाणिज्यतोऽपि ।

रतिं स्त्रीजने मिष्टभुक् लुब्धयेताः कृशः कृष्णपक्षे विपक्षात्सिभूतः ॥ ७ ॥

अष्टमभावस्थित यन्द्र का भावकल -

सत्त्वा विद्यते भैषज्ये तस्यगेहे पयेत् कर्त्तव्यं क्वाथमुद्गोदकानि ।

मडाव्याधयो भीतयो वारिभूताः शशीकलेशकृत् सङ्कुटा-न्यष्टमस्थः ॥ ८ ॥

नवमभावस्थित यन्द्र का कल -

तपोभावगस्तारकेशो जनस्य प्रजाश्च द्विजाः वेदिनः तं स्तुवन्ति ।

भवत्येव भाग्याधिकी यौवनादेः शरीरे सुभं यन्द्रवत् साहसं य ॥ ९ ॥

दशमभावस्थित चन्द्रकल -

सुभं वान्धवेभ्यः भगे धर्मकर्मा समुद्राण्णेशं नरेशादितोऽपि ।
नवीनाण्णाना वैभवे सुप्रियत्वं पुरा जातके सौभ्यमल्यं करोति ॥ १० ॥

अेकादशभावस्थित चन्द्रकल -

लभद् भूमिपादिदुना लभगेन प्रतिष्ठाधिकाराम्भराणि कमेण ।
श्रियोऽथस्त्रियोऽन्तःपुरे विश्रमन्ति क्रिया वैकुती कन्यका वस्तुलाभः ॥ ११ ॥

द्वादशभावस्थित चन्द्रकल -

शशी द्वादशे शत्रुनेत्रादिचिन्ता विचिन्त्या सदा सद्य्ययो मण्णलेन ।
पितृयादि मात्रादितोऽन्तविषादो न याप्रोति कामं प्रियाल्पप्रियत्वम् ॥ १२ ॥

अथ भौमस्य लत्रादि द्वादशभाव कलम्

विलग्रे कुजे दण्डलोडाग्रेभीतिस्तपेन् मानसं केसरी किं द्वितीयः ।
कलत्रादिघतः शिरोनेत्रपीडा विपाकेकुलानां सदैवोपसर्गः ॥ १ ॥

भवेत्तस्य किं विद्यमाने कुतुम्भे धनेऽङ्गारके यस्य लब्धे धने किम् ।
यथा त्रायते मर्कटः कण्ठदारं पुनः सम्भुषं को भवेद् वादभग्नः ॥ २ ॥

कुतो आडुवीर्यं कुतो आडुलक्ष्मीस्तृतीयो न येन् मङ्गलो मानवानाम् ।
सडोत्थव्यथा भाण्यते केन नेषां तपश्चर्यथा योपडास्यः कथं स्यात् ॥ ३ ॥

यदा भूसुतः सम्भवेत्तुर्यभावे तदा किं त्रडाः सानुकूला जनानाम् ।
सुडुद्रगंसौभ्यंनकिञ्चित् विचिन्त्यं कृपावस्त्रभूमीः लभेद्भूमिपालात् ॥ ४ ॥

कुजे पञ्चम जाठराग्रेर्वलीयान् न जातं न जन्त निडन्त्येक अेव ।
तदानीमनल्या मतिः किड्विषेडपि स्थयं दृग्धवत् तप्यतेऽन्तः सदैव ॥ ५ ॥

न तिष्ठन्ति षष्ठेऽरयोऽण्णारके वै तदण्णैरिताः साण्णरे शक्तिमन्तः ।
मनीषी सुभी मातुलेयो न तद्गन् विलीयेत वित्तं लभेत्तापि भूरि ॥ ६ ॥

अनुद्धारभूतेन पाणिग्रहोण प्रयाणेन वाणिज्य तो नो निवृत्तिः ।
मुडुर्भगदः स्पर्धिनां मेदिनीजः प्रडारार्दनैः सप्तमे दम्पतिघ्नः ॥ ७ ॥

शुभास्तस्य किं भेयराः कुर्युर्न्ये विधानेऽपियेदष्टमे भूमिसूनुः ।
सप्ता किं न शत्रुयते सत्कृतोऽपि प्रयत्नेकृते भूयते योपसर्गः ॥ ८ ॥

मडोत्रा मतिर्भग्यवित्तं मडोत्रं तपोभाग्यगो मण्णलस्तत् करोति ।

भवेन्नादित्यः श्यालकः सोदरो वा कुतो विङ्गमस्तुच्छलाभे विपाडे ॥ ९ ॥
 कुले तस्य किं मण्डलं मण्डलानो जनैर्भूयते मध्यभावे यद्वि स्यात् ।
 स्वतः सिद्धं येवावतंसीयतेऽसौ वराकोऽपि कण्ठीरवः किं द्वितीयः ॥ १० ॥
 कुजः पीडयेत्लाभगोऽपत्यशत्रून् भवेत् संभुषो दुर्भुषोऽपिप्रतापात् ।
 धनं वर्धते गोधनेः वाहनैर्वा सङ्कथ्यन्त्यतार्थं य पैशुन्यभावात् ॥ ११ ॥
 शताक्षोऽपि तत् सक्षतो लोडधानैः कुजो द्वादशोऽर्थस्य नाशं करोति ।
 मृषा किं वदन्ती भयं दस्युतो वा कलिः पारधी डेतु दुःखं विचिन्त्यम् ॥ १२ ॥

अथ बुधस्य लग्नादि द्वादशभावकलम् -
 बुधो मूर्तिगो मार्जयेदन्यरिष्टंवरिष्ठाधिया वैभरी वृत्तिभाजः ।
 जना दित्ययामीकरीभूतदेहाश्चिकित्साविदो दृष्टिकित्स्या भवन्ति ॥ १ ॥
 धने बुद्धिमान् बोधने आडुतेजाः सभासणगतो भासते व्यास एव ।
 पृथुदारता कल्पवृक्षस्य तद्गद् बुधैर्भाष्यते भोगतः षट्पदोऽयम् ॥ २ ॥
 तृतीय भाव -
 वणिज्मित्रता पाण्यङ्कृत्तिशीलो वशित्वं धियो दुर्वशानामुपैति ।
 विनीतोऽतिभोगं भजेत् संन्यसेद्धा तृतीयेऽनुजैराश्रितो ज्ञे लताभान् ॥ ३ ॥
 चतुर्थभाव
 चतुर्थे यरेत् यन्द्रजश्वारु मित्रो विशेषाधिकृद् भूमिनाथो गणस्य ।
 भवेल् लेभको लिप्यते वा तद्दुक्तं तदाशापरः पैतृकं नो धनं च ॥ ४ ॥
 पञ्चमभाव
 वयस्यादिमे पुत्रगर्भो न तिष्ठेत् भवेत् तस्य मेधाऽर्थसंवाद्यित्री ।
 बुधैर्भाष्यते पञ्चमे रोडिण्ये कियद् विद्यते कैतवस्याभियारम् ॥ ५ ॥
 षष्ठःअभाव -
 विरोधो जनानां निरोधो रिपुणां प्रबोधो यतीनां य रोधोऽनिलानाम् ।
 बुधे सद्द्वय्ये व्यावहारो निधीनां अलादर्थकृत् सम्भवेच्छत्रुभावे ॥ ६ ॥
 सप्तमभाव -
 सुतः शीतगोः सप्तमे शं युवत्या विधत्ते तथा तुच्छ वीर्यं य भोगे ।
 जतस्तं गतो डेमवद् देडशोभां न शक्नोति सत्सम्पदो वानुकर्तुम् ॥ ७ ॥

अष्टमभाव -

शतञ्जुविनो रन्ध्रगे राजपुत्रे भवन्तीड देशान्तरे विश्रुतस्ते ।

निधानं नृपट् विड्याद् वा लभन्ते युवत्युट्भवं डीडनं प्रीतिमन्तः ॥ ८ ॥

नवमभाव -

बुधे धर्मगे धर्मशीलोडतिधीमान् भवेद् दीक्षितः स्वर्धुनीस्नातकोवा ।

कुलोद्योतङ्कड्भानुवद भूमिपावात् प्रतापाधिको वाधको दुर्भुषानाम् ॥ ९ ॥

दशमभाव -

मितं संवदेन्नो मितं भलभेत् प्रमादादिवैकारि सौराजवृत्तिः ।

बुधे कर्मगे पूजनोयो विशेषात् पितुः सम्पदो नीतिदण्डाधिकारात् ॥ १० ॥

ऐकादशभाव -

विना लाभभावस्थितं भेशजातं न लाभो न लावण्यमानृण्यमस्ति ।

कुतः कन्यकोद्ग्राडदानं य देयं कथं भूसुरास्त्यक्ततृषणा भवन्ति ॥ ११ ॥

द्वादशभाव -

न येद् द्वादशे यस्य शीतांशुजातः कथं तद्गुलं भूमिदेवा भजन्ति ।

रणे वैरिणो भीतिभायान्ति कस्माद् छिरण्यादिकोशं शठः कोडनुभूयात् ॥ १२ ॥

अथ गुरोः लग्नादि द्वादशभावकृलम् -

गुरुत्वं गुणैर्लग्ने देवपूजये सुवेशी शुष्मी द्विव्यदेडोडल्पवीर्यः ।

गतिर्भाविनी पारलोकी विचिन्त्या वसूनि व्ययं सम्भलेन भ्रजन्ति ॥ १ ॥

द्वितीयभावस्थ गुरुकृलम्

कवित्वेमतिः दण्डनेतृत्वशक्तिः भुषे दौषधृक् शीघ्रभोगार्तं येव ।

कुतुम्भे गुरौ कष्टतो द्रव्यलब्धिः सदा नो धनं विश्रमेद् यत्नतोडपि ॥ २ ॥

तृतीयभावस्थ गुरुकृल -

भवेद् यस्य दृष्टिश्चयगो देवमन्त्री लघूनां लघीयान् सुषुं सोदरा नाम् ।

कृतघ्नो भवेत् मित्र सार्थं न मैत्रि ललाटोदयेडप्यर्थलाभो न तद्गत् ॥ ३ ॥

चतुर्थभावस्थ गुरुकृल -

गृहद्वारतः म्रियते वाञ्छिहेषा द्विजोऽभ्यारितो वेदघोषोडपि तद्गत् ।

प्रातिस्पर्द्धिनः कुर्वते पारिचार्यं यतुर्थे गुरौ सप्तमन्तर्गतञ्च ॥ ४ ॥

पञ्चमभावगत गुरु का कृल -

વિલાસે મતિઃ બુદ્ધિગેદેવપૂજ્યે ભવેજ્જલ્પકઃ કલ્પકો લેખકો વા ।
નિદાને સુતે વિદ્યમાનેડતિ ભૂતિઃ કૃલોપદ્રવઃ પકવકાલે કૃલસ્ય ॥ ૫ ॥

ષષ્ઠમસ્થ ગુરુકૃલમ્ -

રુજાર્તો જનન્યા રુજઃ સમભવેયૂ રિપૌ વાકપતૌ શત્રુહન્તૃત્વમેતિ ।
વલાદુદ્ધૃતઃ કો રણો તસ્ય જેતા મહિષ્યાદિશર્મા ન તન્ માતુલાનામ્ ॥ ૬ ॥

સપ્તમભાવસ્થ ગુરુકૃલમ્ -

મતિઃ તસ્યભક્તિ વિભૂતિશ્ચવહ્ની રતિર્વૈભવેદ્ભામિનીમવહ્નીઃ ।
ગુરુર્વર્ગકૃદ્ યસ્ય જામિત્રભાવે સમ્પિડાધિકોડખણ્ડ કન્દર્પ એવ ॥ ૭ ॥

અષ્ટમભાવસ્થ ગુરુકૃલમ્ -

ચિરં નો વસેત્ પૈતૃકે ચૈવગેહે ચિરસ્થાયિનો તદ્દૃહં તસ્ય દેહમ્ ।
ચિરં નો ભવેત્ તસ્ય નીરોગભાણં ગુરુર્મૃત્યુગો તસ્ય વૈકુણ્ઠગતા ॥ ૮ ॥

નવમભાવસ્થિતગુરુકૃલમ્ -

યતુર્ભૂમિકં તદ્દૃહં તસ્ય ભૂમિપતેર્વલ્લભોવલ્લભા ભૂમિદેવાઃ ।
ગુરૌ ધર્મગે બાન્ધવાઃ સ્યુર્વિનીતાઃ સદાલસ્યતોધર્મવૈગુણ્યકારી ॥ ૯ ॥

દશમસ્થગુરુકૃલમ્ -

ધ્વજામણ્ડપે મન્દિરે ચિત્રશાલા પિતુઃ પૂર્વજેભ્યોડપિ તેજોડધિકત્વમ્ ।
ન તુષ્ટોભવેચ્છમણા પુત્રકાણો પચેત્ પ્રત્યહં પ્રસ્થસામુદ્રમન્ત્રમ્ ॥ ૧૦ ॥

એકાદશભાવસ્થગુરુકૃલમ્ -

અકુપ્યં ચ લાભે ગુરૌ કિં ન લભ્યં વદન્ત્યષ્ટધીમન્ત મન્યે મુનીન્દ્રાઃ ।
પિતુઃ ભારભૃતઃ સ્વાણગજાસ્તસ્ય પચ્ય પરાર્થસ્તદર્થો ન ચેદ્ વૈભવાય ॥ ૧૧ ॥

દ્વાદશસ્થગુરુકૃલમ્ -

યશઃ કીદૃશં સદ્વ્યયે સાભિમાને મતિઃ કીદૃશી વચ્ચનાચેત્ પરેષામ્ ।
વિધિઃ કિદશોડર્થસ્ય નાશો હિ યને ત્રયસ્તે ભવેયુઃ વ્યયે યસ્ય જીવઃ ॥ ૧૨ ॥

પ્રથમભાવસ્થ શુક્રકૃલ -

સમીચીનમણં સમીચીનમણઃ મમીચીનવહ્ણણના ભોગ યુક્તઃ ।
સમીચીનકર્મા સમીચીનશર્મા સમીચીન શુકો યદાલગ્નવર્તી ॥ ૧ ॥

દ્વિતીયભાવગત શુક્રકૃલ -

મુખં ચારુભાપં મનીષાપિ ચાર્વિં મુખં ચારુ ચારુણિ વાસાસિ તસ્ય ।

कुटुम्बे स्थितः पूर्वदिवस्य पूज्यः कुटुम्बेन यारु यार्वागिकामः ॥ २ ॥

तृतीयभाव गतशुक्ल का हल -

रतिः स्त्रीजने तस्य नो बन्धुनाशो गुरुयस्य दृशिक्यगो दानवानाम् ।

न पूर्णो भवेत् पुत्रसौम्येऽपि सेनापतिः कातरो दानसाङ्ग्रामकाले ॥ ३ ॥

यतुर्थभाव का शुक्लहलः -

मखित्वेऽधिको यस्य तुर्येऽऽसुरेज्यो जनैः किं जनैश्चापरैरुष्ट तुष्टैः ।

क्रियत् पोषयेत् जन्मतः सञ्जनन्या अधीनापि तोपायनैरेव पूर्णः ॥ ४ ॥

पञ्चमभाव का शुक्लहल -

सपुत्रेऽपि किं यस्य शुको न पुत्रे प्रयासेन किं यत्नसम्पादितोऽर्थ ।

व्युदकं विना मन्त्रमिष्टाशनाभ्यामधीतेन किं येत् कवित्वेन शक्तिः ॥ ५ ॥

षष्ठभावगत शुक्ल का हल -

सदा दानवेज्ये सुधासिक्त शत्रुः व्ययः शत्रुगे यौत्तमौ तौ भवेताम् ।

विपद्यैत सम्पादितं यापिकृत्यं तपेत् मन्त्रतः पूज्यसौम्यं न धत्ते ॥ ६ ॥

सप्तमभावगत शुक्ल का हल -

कलत्रे कलत्रात् सुभं नोकलत्रात् कलत्रं तु शुके भवेत् रत्नगर्भम् ।

विलासाधिको गणयते य प्रवासी प्रयासात्पकः के न मुष्यति तस्मात् ॥ ७ ॥

अष्टमभावगत शुक्ल का हल -

जनः क्षुद्रवादी चिरञ्चारु श्रुवेत् यतुष्पात् सुभं दैत्यपूज्यो ददाति ।

जनुष्यमे कष्टसाध्योज्यार्थः पुनः वर्धते दीयमानं धनार्णम् ॥ ८ ॥

नवमभावस्थित शुक्ल का हल -

भृगौत्रिकोऽपि पुरे के न पौराः कुमिदेन ये वृद्धिमस्मै ददीरन् ।

गृहज्ञायते तस्यधर्मध्वजटेः सडोत्यादि सौम्यं शरीरे सुभं य ॥ ९ ॥

दशमभावगत शुक्ल का हल -

भृगुः कर्मगोगोत्रवीर्यम् । गोत्रभीजम् । रुद्रादि क्षयार्थोत्तमः किन्न आत्मीय अवे ।

तुलामानतो डाटकं विप्रवृत्त्या जनाऽम्बरैः प्रत्यङ्गं वा विवादात् ॥ १० ॥

ओकादशभावस्थित शुक्ल के हल -

भृगुः लाभगो यस्य लग्नात् सुरुपं मलीपं य कुर्य्यस्य सम्यक् ।

लसत् कीर्ति सत्यानुरागं गुणाढ्यं मलाभोगमैश्वर्ययुक्तम् सुशीलम् ॥ ११ ॥

व्ययस्थानगत शुक्ल के हल -

कदाप्येति वित्तं विलीयेत् पित्तं सितो द्वादशे डेलिसत्कर्म शर्मा ।
गुणानां च कीर्तेः क्षयं मित्रवैरं जनानां विरोधं सदोऽसौ करोति ॥ १२ ॥

शनेः लग्नादिद्वादशभावावकलम्

शनि के प्रथमस्थान के कल -

धनेनातिपूर्णाऽतितृष्णो विवादी तनुस्थेऽर्कजे स्थूलदृष्टिर्नरः स्यात् ।

विषं दृष्टिजं स्वाधिकृत्याधिवाधाः स्वयं पीडितो मत्सरावेश अवे ॥ १ ॥

धनभावस्थ शनि के कल -

सुभापेक्षया वर्जितोऽसौ कुटुम्भात् कुटुम्भे शनौ वस्तु डि किन लुक्ते ।

समं वक्ति मित्रेण तिक्तं वयोऽपि प्रसक्ति विना लोडकं को लभेत् ॥ २ ॥

तृतीयभावस्थ शनि के कल -

तृतीये शनौ शीतलं नैव चित्ताञ्जना दृढभाज्जायते युक्तमापी ।

अविद्यं भवेत् कर्विचिन्नैवभाग्यं दृढाशः सुभी दुर्भुजः सत्कृतोऽपि ॥ ३ ॥

चतुर्थभावस्थ शनि के कल -

चतुर्थे शनौ पैकृतं याति दूरं धनं मन्दिरं बन्धुवर्गापवादः ।

पितृश्चापि मातृश्च सन्तापकारी गृहे वाडने डानयो वातरोगी

पडम्य भावस्थ शनि के कल -

शनौ पञ्चमे च प्रजा डेतु दुःभी विभूतियला तस्यबुद्धिर्न शुद्धा ।

रति दैवते शब्दशास्त्रे न तद्रत् कविर्मित्रतो मन्त्रतः कोऽपीडा ॥ ५ ॥

षष्ठथान के शनि के कल -

अरेर्भूपतेश्चौरतो भीतयः डि यद्दिनस्य पुत्रो भवेद् यस्य शत्रौ ।

न युद्धे भवेत्संभुजे तस्य योद्धा मडिष्यादिकं मातुलानां विनाशः ॥ ६ ॥

सप्तमस्थान मे शनि के कल -

सुदारा न मित्रं चिरं चारु वित्तं शनौ धुनगे दम्पती रोगयुक्तौ ।

अनुत्साडसन्तमङ्गु डीनयेताः कुतोवीर्यवान् विह्वलो लोलुपः स्यात् ॥ ७ ॥

अष्टमस्थान मे शनि के कल -

वियोगो जनानां त्वनौपाधिकानां विनाशो धनानां स को यस्य न स्थान् ।

शनौ रन्ध्रगे व्याधितः क्षुद्रदृष्टी तदग्रे जनः डैतवं डि करोतु ॥ ८ ॥

नवमस्थान मे शनि के कल -

मतिस्तस्यत्तिक्ता न तिक्तं सुशीलं रतिर्योगशास्त्रे गुनोराजसः स्यात् ।
सुदुर्द्रातो द्युःभितो दीनबुद्ध्या शनिः धर्मगः कर्मकृत् सन्त्यरोद्धा ॥ ८ ॥

दशमस्थान मे शनि के हल -

अजातम्य मातापिता आदुरेव वृथा भवतो दुष्ट कर्माधिपत्यात् ।
शनैरेडने कर्मगः शर्म मन्दो जये विग्रहे जिविकानां तु यस्य ॥ १० ॥

लाभभावगत शनि के हल -

स्थिरं वित्तमायुः स्थिरं मानमं च स्थिरा नैव रोगाद्यो न स्थिराणि ।
अपत्यानि शूरः शतादिके अथ प्रपञ्चाधिको लाभगे भानुपुत्रे ॥ ११ ॥

व्ययस्थान मे शनि के हल -

व्ययस्थे यदा सूर्यसूनौ नरः स्यादशूरोऽथवा निस्त्रयो मन्दनेत्रः ।
प्रसन्नो वलिः नोगुडे लग्नपश्चेद् व्ययस्थोरिपुध्वंसकृद् यगः ्यभोक्ता ॥ १२ ॥

राहु के द्वादशभाव् हल -

स्ववाक्ये समर्थः परेषां प्रतापात् प्रभावात् समाच्छाद्येत् स्वान् परार्थान् ।
तमोयस्य लग्ने स भग्नारिवीर्यः कलत्रेऽधृति भूरिदारोऽपि यायात् ॥ १ ॥

धनभावगत राहु के हल -

कुटुम्बे तमो नष्टभूतं कुटुम्बं मृषाभाषिता निर्भयो वित्तपालः ।
स्ववर्गप्राणशो भयंशस्त्रतः येदवश्यं भलेभ्यो लभेत् पारवश्यम् ॥ २ ॥

तृतीय भावस्थ राहु के हल -

न नागोऽथ सिंघो भुजाविक्रमेण प्रयाती ङ सिंघी सुते तत्समत्वम् ।
तृतीये जगत्सोदरत्वं समेति प्रयातोऽपि भाग्यं कुतो यत्र डेतुः ॥ ३ ॥

चतुर्थभावगत राहु के हल -

चतुर्थे तथं मातृनैरुज्यदो लृटिज्वाल्या शीतलं किं वलिः स्यात् ।
स येज्ञया मेघगः कर्कगो वा बुधर्क्षेऽसुरो भूपतेर्वन्दुरेव ॥ ४ ॥

पञ्चभावगत्राहु के हल -

सुते तत्सुतोत्पति कृत् सिंघिकायाः सुतोभामिनिचिन्तया चित्ततापः ।
सति कोऽरोगे किमाहारतेतुः प्रपञ्चन किं प्रापकन्दृष्टवर्ज्यम् ॥ ५ ॥

षष्ठभावगत राहु के हल -

वलं बुधिवीर्यं धनं तद्भवेन स्थितो वैश्रिभावेऽयेषां जनानाम् ।

रिपूणाभरणं दडेदेव राडुः स्थिरं मानसं तत्तुला नो पृथिव्याम् ॥ ६ ॥

सप्तमभावगत राडु के फल -

विनाशंलभेयुः धुने तद्युवत्यो रुजा धातुपाकादिना यन्द्रमर्दी ।

कटाडे यथा लोडयेत् जातवेदा वियोगापवादाः शर्म न प्रयान्ति ॥ ७ ॥

अष्टमभावगत राडु के फल -

नृपैः पण्डितैः वन्दितोनिन्दितः सकृद्भाग्यलाभोऽसकृद् भ्रंश एव ।

धनं जातकं तं जनाश्च त्यजन्ति श्रमग्रन्थि कृद्रन्त्रगो व्रह्मशत्रुः ॥ ८ ॥

नवमभावगत राडु के फल -

मनीषी कृतं न त्यजेत् बन्धुवर्गं सदा पालयेत् पूजितः यादुगैः स्वैः ।

समाद्योतको यस्य येत् त्रित्रिकोणो तमः कौतुकी देवतीर्थे दयालुः ॥ ९ ॥

दशमभावगत राडु के फल

सदाभ्येच्छसंसंगेतोऽतीवगर्वं लभेत् मामिनी कामिनी भोगामुख्यैः ।

जनैर्व्याकुलोऽसौ सुभं नाधिश्ते मदार्यव्ययी कूरकर्मा भगेऽगौ ॥ १० ॥

ऐकादशथानगत राडु के फल -

सदा भ्येच्छतोऽर्थं लभेत् साभिमानः यरेत् किङ्करेण प्रजेत् किं विदेशम् ।

परार्थाननर्थां हरेद् धूर्तबन्धुः सुतोत्पत्तिसौभ्यं तमो लाभगश्चेत् ॥ ११ ॥

द्वादशभावगत राडु के फल -

तमो द्वादशे दीनताम्पार्श्वशूलं प्रयत्ने कृतेऽनर्थतमातनोति ।

भलैः मित्रतां साधुलोके रिपुत्वं विरामे मनोवांछितार्थस्य सिद्धिम् ॥ १२ ॥

केतु के द्वादशभावफल -

प्रथम स्थानस्थ केतु फल -

तनुस्थः शिपी बान्धवकलेशकर्ता तथा दुर्जनेभ्यो भयं व्याकुलत्वम् ।

कलत्रादिचिन्ता सदोद्वेगता य शरीरे व्यथा नैकधा मारुती स्यात् ॥ १ ॥

द्वितीय भावस्थित केतु फल -

धने केतुस्त्वग्रता किं नरेशात् धनेधान्यनाशो मुपेरोगकृष्य ।

कुटुम्बाद् विरोधो वयाड् सकृतं वा भवेत् स्वेगृहे सौम्यगेडेऽतिसौभ्यम् ॥ २ ॥

तृतीयस्थकेतु के फल -

शिपी विक्रमे शत्रुनाशं विवाहं धनं भोगमैश्वर्यतेजोऽधिकं य ।

सुदृढर्गनाशं सदा बाहुपीडां भयोद्वेगचिन्ताऽकुलत्वं विधत्ते ॥ ३ ॥

यतुर्थस्थानगत केतु के हल -

यतुर्थे य मातुः सुभेनो कदाचित् सुदृढर्गतः पैतृकं नाशयेति ।

शस्त्री भन्धुवर्गात् सुभं स्वोख्यगोडे यिरं नो वसेत् स्वेगृडे व्यग्रतायेत् ॥ ४ ॥

पञ्चमस्थान के केतु का हल -

यदा पञ्चमे राहुपुच्छं प्रयाति तदा सोदरे घातवाताटिकष्टम् ।

स्वभुद्धिव्यथा सन्ततं स्वल्पपुत्रः स दासो भवेद् वीर्ययुक्तो नरोऽपि ॥ ५ ॥

षष्ठभावागत केतु के हल -

तमः षष्ठभागेगते षष्ठभावे भवेत् मातुलान् मनभण्णो रिपूणाम् ।

विनाशश्चतुष्पात् सुभं तुच्छवित्तं शरीरं सदानामयं व्याधिनाशः ॥ ६ ॥

सप्तमस्थानगत केतु का हल -

शिषी सप्तमे भूयसी मार्गचिन्ता निवृत्तः स्वनाशोऽथवा वाशिभीतिः ।

भवेत् कीटगः सर्वदावाभकारी कलत्रादिपीडा व्ययव्यग्रता येत् ॥ ७ ॥

अष्टमभावागत केतु के हल -

गुदा पीड्यतेऽर्शाशौचवश्यं भयं वाङ्नादः स्वद्रव्यस्यरोधः ।

भवेदष्टमे राहुच्छेडर्थलाभः सदा कीटकन्याऽजगो युग्मगे तु ॥ ८ ॥

नवमभावागत केतु के हल -

शिषी धर्मभावे यदाकलेशनाशः सुतार्थी भवेत् भवेच्छतोभाग्यवृद्धिः ।

सङ्कोत्यव्यथां भङ्गुरोगं विधत्ते तपोदानतो ङास्यवृद्धिं तदानीम् ॥ ९ ॥

दशमभावागत केतु के हल -

पितुर्नो सुभी कर्मगः यस्य केतुः दुर्भगं कष्टभाजे करोति ।

तदा वाङ्मे पीडितं जातु जन्म वृषाजालिकन्यासु येत् शत्रुनाशम् ॥ १० ॥

लाभ भावागत केतु के हल -

सुभाग्यः सुविधाधिको दर्शनीयः सुगात्रः सुवस्त्रः सुतेजोऽपितस्य ।

दरे पीड्यते सन्ततिः दुर्भगा य शिषी लाभगः सर्वलाभे करोति ॥ ११ ॥

व्ययस्थानगत केतु के हल -

शिषीरिःकृगो वस्तिगुड्यान्मिनेत्रे रुजापीडानं मातुलान्नैव शर्म ।

सदा राजतुल्यं सद्द्वयं तद् रिपूणां विनाशं रणोऽसौ करोति ॥ १२ ॥

Encoded and proofread by Radu Canahai clradu at yahoo.com

——
Chamtkarachintamani by Bhattanarayana
pdf was typeset on April 5, 2025

——
Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

